

**Discurs del Dr. Javier Lafuente en l'acte de presa de possessió del càrrec
de rector de la Universitat Autònoma de Barcelona**

Rectora Magnífica,
Honorable conseller d'Empresa i Coneixement de la Generalitat de Catalunya,
Il·lustríssim alcalde de Cerdanyola del Vallès,
President del Consell Social,
Secretari d'Universitats i Recerca de la Generalitat de Catalunya,
Secretària general,
Vicerectores i vicerectors,
Rectores i rectors,
Deganes, degans i director de l'Escola d'Enginyeria,
Directores i directors de departament,
Estudiants, professorat, personal investigador i personal d'administració i
serveis,
Companyes i companys,
Amigues i amics,
Altres autoritats i membres de la comunitat universitària que ens segueix en
línia,

Bon dia a tothom.

Vull que les meves primeres paraules siguin d'agraïment.

A la rectora, Margarita Arboix, perquè em va convèncer, ara ja fa nou anys, que el més fàcil és discrepar i que, si de veritat vols canviar l'Autònoma, t'has de posar a treballar. Realment, em vas canviar la vida i la visió que tenia de la Universitat quan vas confiar en mi i em vas donar l'oportunitat de formar part del teu projecte.

A les companyes i companys de l'equip de govern sortint, que són amics i amigues. Amb vosaltres, hem treballat junts i hem treballat molt per canviar la Universitat, i ho hem fet sense recursos econòmics, però amb moltes ganes.

Als companys i companyes del meu equip. Junts afrontem aquesta nova aventura; ho fem en un moment molt difícil i sabem que haurem de convertir els problemes que ens arribaran en reptes que haurem de resoldre.

A la meva família, per entendre les meves derives i les meves absències i estar sempre al meu costat.

Als meus pares, que avui ja no són aquí, però que sí que hi són en la meua manera de fer i de pensar. Papa, sempre vas creure en mi i em vas empènyer a fer tot allò que imaginava que podia fer.

A totes les persones que m'han fet costat en aquest llarg viatge: m'he sentit sempre molt ben acompanyat. Gràcies a vosaltres soc un home afortunat que he pogut dur a terme tot el que la meua ment pensava.

Avui, aquest acte de presa de possessió és estrany, perquè és diferent. Quan fa uns dies vaig començar a escriure aquestes línies, no sabíem encara si ens trobaríem aquí, si seria possible aquest format o si no hi hauria cap acte públic.

Pensant en l'escenari que ens trobaríem avui, vaig recordar que ara fa pràcticament un any dels primers casos de COVID-19 a Wuhan, uns nou mesos del primer cas a Catalunya i vuit mesos del confinament total (el 17 de març). Vaig recordar de quina manera la pandèmia ens va tancar la Universitat d'un dia per l'altre, i ens va obligar a treballar d'una altra forma per no aturar l'activitat docent i la recerca. Ara vivim de nou un moment dur, amb una segona onada del virus que ens complica, un punt més, la ja difícil situació de la Universitat, de la societat i de les persones. I és ara que vull tenir un record personal per a totes les persones de la nostra comunitat i els seus familiars que ens han deixat a causa de la pandèmia.

La situació sanitària agreuja les dificultats econòmiques que ja patíem. Fa uns quants anys que la reducció continuada dels pressupostos ha incrementat la pressió econòmica sobre la nostra universitat. L'exercici del 2018 es va tancar amb dèficit i el 2019, gràcies a un parell d'accions puntuals, el vam tancar en equilibri. La situació econòmica del 2020 ha estat terrible, perquè ha plogut sobre mullat, i perquè la pandèmia ens posarà en un escenari que només podrem superar si ens arriben els fons COVID (com va dir en aquesta mateixa taula el conseller). Malauradament, però, aquests fons estan pensats per compensar la pandèmia de 2020 i, en aquests moments, la situació del 2021 està plena d'interrogants.

L'emergència del moment ha impedit avançar en un nou model de finançament per a les universitats. El Govern, amb el Pacte Nacional per a la Societat del Coneixement, va iniciar un pla estratègic per canviar la societat, i en aquest

pacte es considerava un nou model de finançament del sistema universitari i del de recerca i coneixement.

Conseller, necessitem aquest nou model, que substitueixi el que s'està utilitzant, un model antic amb pocs diners i molt injust per a la nostra universitat. Creiem que el nou model no només ha de considerar les necessitats generals de totes les universitats, sinó que ha d'incloure altres indicadors en relació amb les necessitats més específiques, com és en el nostre cas el campus: som l'única universitat que ha de gestionar un territori, amb carrers, jardineria, transport, il·luminació exterior, seguretat, entre altres despeses.

Aquesta crisi pressupostària ha afectat les nostres infraestructures, sí, però són les persones qui més l'han patit i les que difícilment podrem recuperar. En aquests anys hem perdut talent i s'han envellit les plantilles, tant del personal d'administració i serveis com del personal docent i investigador. La taxa de reposició, la capacitat de contractació i la falta del finançament han provocat una situació molt difícil de superar, i que ens exigirà molts esforços. És una prioritat del meu mandat rejuvenir i estabilitzar la plantilla.

Si mirem cap al futur, i en el marc del Pla estratègic de 2020-2030, el nostre principal objectiu com a organització és continuar treballant cap a la digitalització i la transparència de la gestió. Aprofitarem la feina acumulada al llarg dels anys i generarem complicitats per racionalitzar i modernitzar la nostra administració. Simultàniament, farem una anàlisi de les estructures bàsiques de gestió per buscar l'eficiència, en sintonia amb els canvis organitzatius.

Pensem en una gestió integrada de les persones. La Unitat de Formació ha de garantir la resposta a les necessitats de formació de les persones de la UAB (tant del PAS com del PDI). Treballarem per disposar d'una carrera professional per a tot el personal de l'Autònoma.

Considerant els possibles canvis de l'Estatut del PDI, hem de repensar el Model de dedicació docent i introduir-hi paràmetres per premiar la bona recerca i transferència, però també, i no menys important, la docència de qualitat, la innovació docent i la gestió.

Pel que fa a l'alumnat, la nostra premissa és garantir la igualtat d'oportunitats, és a dir, que qualsevol estudiant pugui assolir el seu projecte formatiu independentment de la situació personal i econòmica i de la diversitat de capacitats, socials o identitàries, i ho farem implementant els recursos educatius específics necessaris.

Considero que és imprescindible impulsar l'ocupabilitat i l'emprenedoria de l'alumnat com un conjunt de competències transversals que permetin la

identificació d'oportunitats i la resolució dels reptes que ens arriben de la societat.

Aquesta mateixa estratègia transversal l'aplicarem a tots els àmbits, com per exemple en les relacions internacionals, que treballarem al servei de les diferents activitats de la Universitat (docència, recerca i transferència). Tenim un dels reptes més importants per als pròxims anys: l'ECIU University, la universitat d'àmbit europeu, en què la UAB participa juntament amb onze universitats més. L'ECIU University basa la formació en la resolució de reptes per part de l'alumnat, de manera que els reptes de la societat s'adrecen d'una forma transversal cap a l'educació i cap a la recerca.

També volem transformar les estructures de la Universitat des de la perspectiva de la igualtat i la inclusió: millorar la governança dels temes d'igualtat i d'inclusió des de la coordinació de totes les estructures i serveis implicats. Hem de donar visibilitat i projecció a totes les accions de responsabilitat social de la nostra universitat.

Els darrers anys, la UAB ha demostrat una extraordinària capacitat per mantenir un altíssim nivell de qualitat en recerca i en educació, malgrat la situació adversa en què estem immersos. Aquests resultats han posat de manifest un gran dinamisme i una capacitat d'adaptació enorme a allò que repetidament anomenem «nous escenaris en un món canviant».

No obstant això, potser el que cal ja no és tan sols adaptar-nos als canvis, sinó fer un pas per liderar aquests canvis, que han de ser veritables canvis transformadors per al territori i per al conjunt de l'ecosistema, des de la perspectiva de l'educació, la recerca i la innovació responsables i sostenibles.

Les noves polítiques impulsades des de la Comissió Europea apunten a generar aquests canvis transformadors, tenint en compte tots els actors del sistema i promovent-ne la interacció, perquè actuïn com una comunitat, utilitzant metodologies cocreatives i participatives, donant una dimensió europea al conjunt de l'educació i la recerca, i apostant per uns equipaments i unes tecnologies de darrera generació.

La Universitat ha d'assumir aquest rol de lideratge al territori, a la societat, i arrossegar els altres agents, perquè la situació de la pandèmia ha posat de manifest que la societat té confiança en la ciència i que el treball col·laboratiu i transdisciplinari de la comunitat científica és capaç de superar els reptes globals aparentment més inabastables. I aquesta és una de les nostres missions, treballar conjuntament *amb* la societat (no únicament treballar *per a* la societat), per col·laborativament identificar els reptes i per col·laborativament trobar les respostes. Des d'aquesta perspectiva, es tracta de dissenyar una Universitat més *social*.

L'Autònoma té com a punt diferenciador el campus. Hem d'aconseguir integrar els instituts externs que s'hi ubiquen, els instituts propis, les diferents facultats i l'escola per treure profit d'aquesta heterogeneïtat del campus, perquè així podrem afrontar d'una manera transversal els reptes complexos de la nostra societat. Hem de ser la universitat que interactua amb el seu entorn, hem de ser un campus obert i permeable a les persones, al coneixement i a les idees.

Treballarem per millorar l'accessibilitat, per aconseguir que tothom pugui arribar al campus de la manera més democràtica i més sostenible possible.

I també hem de convertir els nostres campus (Barcelona, Sabadell i Bellaterra) en un laboratori on puguem aplicar tot el coneixement acumulat per la comunitat de la UAB. Hem de ser, serem, innovadors, disruptius, capdavanters.

Per acabar, vull dir-vos que estic molt orgullós de ser el rector de la Universitat Autònoma de Barcelona, de l'Autònoma, de la nostra universitat, on vaig arribar el setembre de 1977, fa 43 anys, i que he vist créixer en grandària, en estudis, en capacitats, en qualitat, en persones, en prestigi... En definitiva, hem passat de ser una universitat jove a ser una gran universitat.

Moltes gràcies.

Bellaterra (Cerdanyola del Vallès), 13 de novembre de 2020